

Φύλο και ταυτότητα· μια εκκλησιαστική θεώρηση

(Ομιλία που εκφωνήθηκε στη Σχολή Γονέων της Ιεράς Μητροπόλεως Χαλκίδος την 2.12.2017)

Το θέμα που θα μάς απασχολήσει σήμερα, Πανοσιολογιώτατε, αγαπητοί εν Χριστώ αδελφοί, συζητήθηκε αρκετά τον τελευταίο καιρό, με αφορμή τον νόμο που πρόσφατα ψηφίστηκε από τη Βουλή, ο οποίος επιτρέπει την «διόρθωση της ταυτότητας του φύλου», και τα ερωτήματα που προξενεί αυτή η καινοτομία. Θα ήθελα, όμως, πρώτα, να ευχαριστήσω τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη σας κ. Χρυσόστομο, για την πρόσκληση στην ταπεινότητά μου και για την παραχώρηση του βήματος, μιας που η διδαχή του λαού του Θεού είναι έργο πρωτίστως του επισκόπου και έπειτα των επί τούτου εντεταλμένων κληρικών· με την ευχή του, λοιπόν, ας έλθουμε να μαθητεύσουμε στον λόγο του Ευαγγελίου και στην σωτήρια διδασκαλία της αγίας μας Εκκλησίας.

Η συζήτηση για το φύλο και την ταυτότητα του φύλου δεν είναι πρόσφατη· βρίσκεται στο προσκήνιο των συζητήσεων των αποκαλούμενων διεμφυλικών κοινοτήτων πάνω από δύο δεκαετίες. Βέβαια, η κοινή γνώμη ασχολήθηκε με το θέμα μόλις κατά το τελευταίο διάστημα, ένεκα της ψηφίσεως του σχετικού νόμου· και όσο βιαστικά και επιφανειακά ασχολήθηκε, άλλο τόσο βιαστικά και αψήφιστα το λησμόνησε, για να καταπιαστεί ο καθένας είτε με τα προβλήματά του είτε με ό,τι τού προσφέρει η εγχώρια δημοσιογραφία. Ακόμα όμως και οι συντάκτες του νόμου, όπως φαίνεται, αντέγραψαν άνευ ετέρας βασάνου την ρητορική των ομοφυλοφιλικών και λοιπών διεμφυλικών ομάδων¹. βέβαια, στην ξενόγλωσση ορολογία γίνεται σαφής διάκριση ανάμεσα στο βιολογικό φύλο (sex) και στο «κοινωνικό φύλο» ή γένος (gender), πράγμα που δεν συμβαίνει ξεκάθαρα στον ψηφισθέντα νόμο 4491/2017. Ας δούμε όμως τί ορίζει ο νόμος:

«Άρθρο 1

Δικαιώματα του προσώπου με βάση την ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά φύλου

¹ Πρβλ. «Φέτος μιλάμε για την ταυτότητα και την έκφραση φύλου, και διεκδικούμε τη νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου χωρίς προϋποθέσεις. Θέλουμε να φέρουμε στο δημόσιο διάλογο ότι τα φύλα δεν είναι αυθύπαρκτα φυσικά ή βιολογικά. Τα φύλα δεν είναι μόνο “άντρας” και “γυναίκα” και η ταυτότητα φύλου δεν έχει να κάνει με τις ανατομίες και το φύλο που μας αποδίδεται κατά τη γέννηση». <http://athenspride.eu/athens-pride-2016-gyneka-de-genniese-ginese-andras-de-genniese-ginese/>

1.Το πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αναγνώριση της ταυτότητας φύλου του ως στοιχείου της προσωπικότητάς του.

2.Το πρόσωπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της προσωπικότητάς του με βάση τα χαρακτηριστικά φύλου του.

Άρθρο 2

Ορισμοί

1.Ως ταυτότητα φύλου νοείται ο εσωτερικός και προσωπικός τρόπος με τον οποίο το ίδιο το πρόσωπο βιώνει το φύλο του, ανεξάρτητα από το φύλο που καταχωρίστηκε κατά τη γέννησή του με βάση τα βιολογικά του χαρακτηριστικά. Η ταυτότητα φύλου περιλαμβάνει την προσωπική αίσθηση του σώματος, καθώς και την κοινωνική και εξωτερική έκφραση του φύλου, τα οποία αντιστοιχούν στη βούληση του προσώπου. Η προσωπική αίσθηση του σώματος μπορεί να συνδέεται και με αλλαγές που οφείλονται σε ιατρική αγωγή ή άλλες ιατρικές επεμβάσεις που επιλέχθηκαν ελεύθερα.

2.Ως χαρακτηριστικά φύλου νοούνται τα χρωμοσωμικά, γονιδιακά και ανατομικά χαρακτηριστικά του προσώπου, τα οποία συμπεριλαμβάνουν πρωτογενή χαρακτηριστικά, όπως τα αναπαραγωγικά όργανα, και δευτερογενή χαρακτηριστικά, όπως η μυϊκή μάζα, η ανάπτυξη μαστών ή τριχοφυΐας.

Άρθρο 3

Διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου. Προϋποθέσεις

1.Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ ταυτότητας φύλου και καταχωρισμένου φύλου το πρόσωπο μπορεί να ζητήσει τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου του, ώστε αυτό να αντιστοιχεί στη βούληση, στην προσωπική αίσθηση του σώματος και στην εξωτερική του εικόνα».

Περαιτέρω, ο νόμος προσδιορίζει τις προϋποθέσεις και την διαδικασία, κάτω από τις οποίες επιτρέπεται η διόρθωση του φύλου στα δημόσια έγγραφα, και επιβάλλει μυστικότητασε κάθε στάδιο της διοικητικής διαδικασίας και απαγορεύει ανεξαιρέτως την πρόσβαση στα σχετικά έγγραφα, άνευ της εγγράφου συναινέσεως του προσώπου στο οποίο αφορούν, ακόμα δηλαδή και στους αρμόδιους κρατικούς λειτουργούς, περιβάλλοντας τη μυστικότητα αυτή με την προστασία του νόμου περί

προσωπικών δεδομένων. Είναι, βέβαια, απορίας άξιο πώς ο νομοθέτης δέχτηκε να συμπεριλαμβάνεται ένα τόσο ευαίσθητο προσωπικό δεδομένο, όπως η αλλαγή του φύλου, στην Ληξιαρχική Πράξη Γέννησης, στην Αστυνομική Ταυτότητα και σε κάθε άλλο δημόσιο έγγραφο, όταν προ ετών αποδέχθηκε, με αφορμή την διαγραφή του θρησκευματος από τις ταυτότητες, ότι τα προσωπικά δεδομένα δεν πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στα δημόσια έγγραφα. Όπως απορίας άξιο είναι επίσης το γεγονός ότι οι διεμφυλικές ακτιβιστικές οργανώσεις επιδίωξαν τούτη τη μυστικότητα ή, έστω, δεν αντέδρασαν σε αυτή, ενώ οργανώνουν «εκδηλώσεις υπερηφάνειας» για τις επιλογές τους αναφορικά, έστω, με την ταυτότητα του φύλου. Και λέω «έστω», γιατί από τη μια ο μιν νόμος δεν ασχολείται με τον σεξουαλικό προσανατολισμό των ανθρώπων στους οποίους αφορά· δεν θα μπορούσε άλλωστε να νομοθετήσει κάτι τέτοιο για κανέναν άνθρωπο· οι δε διεμφυλικές οργανώσεις διατείνονται ότι «*οι ταυτότητες φύλου δεν είναι αλληλένδετες με τις σεξουαλικότητες: μια τρανς γυναίκα μπορεί να είναι και λεσβία, ένας τρανς άντρας μπορεί να είναι και γκέι. Και τίποτε από αυτά δεν είναι δεδομένο*»².

Από την άλλη μεριά, θεωρητικοί του εν λόγω κινήματος συνδέουν απερίφραστα το φεμινιστικό κίνημα και τις προεκτάσεις του με την σεξουαλικότητα και με το συνακόλουθο αίτημα της αποδόμησης του φύλου: «*η ιδέα της σεξουαλικότητας ως έμφυτη ή θεμελιώδης, άρχισε να γίνεται αντικείμενο επανεξέτασης. Έτσι ξεκίνησαν οι gay/λεσβιακές μελέτες στις αρχές της δεκαετίας του 80, ως επιστημονικός κλάδος και ως θεωρητικός βραχίονας ενός ευρύτερου πολιτικού κινήματος. Είναι, ίσως πιο δύσκολο απ' ότι με το γένος, το να δεις τη σεξουαλικότητα ως κοινωνική κατασκευή, παρά ως βιολογική. [...] Ως ακαδημαϊκός κλάδος, οι gay/λεσβιακές μελέτες εξετάζουν το πώς έχουν οριστεί ιστορικά οι αντιλήψεις για την ομοφυλοφιλία—και φυσικά, εξ αυτού, το πώς έχει οριστεί ο αντίθετος πόλος, η ετεροφυλοφιλία. Οι gay/λεσβιακές μελέτες αναφέρονται, επίσης, στον τρόπο με τον οποίο διαφορετικοί πολιτισμοί, ή διαφορετικές περίοδοι έχουν επιβάλλει ιδέες για το ποια είδη σεξουαλικότητας είναι φυσιολογικά και ποιά είναι αφύσικα, ποιά είναι ηθικά και ποιά ανήθικα. [...] Οι gay/λεσβιακές μελέτες, ως πολιτικός σχηματισμός των ακαδημαϊκών, αμφισβητούν, επίσης, την αντίληψη των κανονιστικών σεξουαλικοτήτων. [...] Οι gay/λεσβια-*

² <http://athenspride.eu/athens-pride-2016-gyneka-de-genniese-ginese-andras-de-genniese-ginese/>

κές μελέτες, όπως και οι φεμινιστικές μελέτες, βοηθούν να καταλάβεις πώς οι κατηγορίες αυτές του κανονικού και του παρεκκλίνοντος κατασκευάζονται, πώς λειτουργούν και πώς επιβάλλονται, ώστε να παρέμβεις αλλάζοντάς τις ή δίνοντάς τους τέλος. Πράγμα που μας οδηγεί—τελικά—στην *queer theory*. Η *queer theory* αναδύεται από την προσοχή που δίνουν οι gay/λεσβιακές μελέτες στην κοινωνική οικοδόμηση των κατηγοριών της κανονικής και παρεκκλίνουσας σεξουαλικής συμπεριφοράς. Αλλά ενώ οι gay/λεσβιακές μελέτες, όπως υπονοείται από το όνομα, εστίασαν κυρίως σε ερωτήματα περί ομοφυλοφιλίας, η *queer theory* επεκτείνει το πεδίο της έρευνας της. Η *queer theory* εξετάζει και ασκεί πολιτική κριτική σε οτιδήποτε εμπίπτει σε κανονικές και παρεκκλίνουσες κατηγορίες, και ειδικότερα στις σεξουαλικές δραστηριότητες και ταυτότητες. Η λέξη «*queer*», όπως εμφανίζεται στα λεξικά, έχει κυρίως τη σημασία του «παράξενου», του «εκκεντρικού», του «ασυνήθιστου». Η *queer theory* ασχολείται με όλες τις μορφές της σεξουαλικότητας που χαρακτηρίζονται «*queer*» με αυτή την έννοια—και στη συνέχεια, ως προέκταση αυτού, με τις κανονικές συμπεριφορές και ταυτότητες οι οποίες ορίζουν τι είναι «*queer*» (όντας τα αντίθετά τους). Έτσι, η *queer theory* επεκτείνει το πεδίο ανάλυσής της σε όλα τα είδη συμπεριφορών, συμπεριλαμβανομένων αυτών που κάμπτουν το γένος, καθώς κι αυτών που περιλαμβάνουν «*queer*», μη κανονικές μορφές σεξουαλικότητας. Η *queer theory* επιμένει πως όλες οι σεξουαλικές συμπεριφορές, όλες οι θεωρήσεις που συνδέουν τις σεξουαλικές συμπεριφορές με τις σεξουαλικές ταυτότητες, και όλες οι κατηγορίες κανονικών και παρεκκλίνοντων σεξουαλικοτήτων, είναι κοινωνικά κατασκευάσματα, σύνολα σημαινόντων που γεννούν συγκεκριμένους τύπους κοινωνικής σημασίας. Η *queer theory* ακολουθεί την φεμινιστική θεωρία και τις gay/λεσβιακές μελέτες στην απόρριψη της ιδέας ότι η σεξουαλικότητα είναι θεμελιώδης κατηγορία, ότι ορίζεται δηλαδή από τη βιολογία ή ότι κρίνεται από σταθερές αρχές ηθικής και αλήθειας. Για τους *queer* θεωρητικούς, η σεξουαλικότητα είναι ένα πολύπλοκο σύστημα κοινωνικών κωδικών και δυνάμεων, μορφές ατομικών δραστηριοτήτων και θεσμικών εξουσιών, τα οποία αλληλεπιδρούν για να σχηματίσουν τις ιδέες του κανονικού και του παρεκκλίνοντος σε κάθε χρονική στιγμή, και τα οποία στη συνέχεια λειτουργούν στο όνομα του “φυσικού”, του “βιολογικού” και του “θεόσταλτου”»³.

³ Μετάφραση διάλεξης που δόθηκε από την Mary Klages στο πανεπιστήμιο του Colorado στο Boulder το 1997. <https://athens.indymedia.org/post/513168/>

Τα παραπάνω εξετάθησαν για να πάρουμε μια ιδέα του θεωρητικού ή ιδεολογικού υπόβαθρου του διαφυλικού κινήματος και για να κατανοήσουμε τους λόγους για τους οποίους διεκδικεί τα δικαιώματα που διεκδικεί. Δεν θα κρίνουμε τη θεωρία αυτή· εξάλλου ο κάθε άνθρωπος είναι ελεύθερος να πιστεύει ό,τι θέλει. Απλά θα υπογραμμίσουμε ότι, με αφετηρία τους ανθρώπους που - είτε λόγω εγγενών βιολογικών παραγόντων, είτε εξαιτίας σεξουαλικών προτιμήσεων ή, έστω, του τρόπου με τον οποίο αισθάνονται το φύλο τους ανεξάρτητα από την βιολογική τους ταυτότητα και από τον σεξουαλικό τους προσανατολισμό - βιώνουν μια «ασυμφωνία φύλου», δηλαδή μια ρήξη ανάμεσα στο βιολογικό τους φύλο και σε αυτό που αισθάνονται για τον εαυτό τους, η έννοια του φύλου ιδεολογικοποιείται, υπό την ετικέτα του «γένους» (gender) με σκοπό να αποδομηθεί η διάκριση των φύλων τόσο ως προς τον βιολογικό της καθορισμό όσο και ως προς τα εξωτερικά της χαρακτηριστικά.

Έτσι, όπως με έμφαση δηλώνεται, «γυναίκα ή άντρας δεν γεννιέσαι, γίνεσαι»⁴, ανάλογα με τις επιλογές ή τις αισθήσεις σου, σύμφωνα δηλαδή με την δική σου κυρίαρχη βούληση, και λέγεσαι ό,τι ο ίδιος επιθυμείς να δηλώνεις. Με άλλα λόγια, η έννοια του φύλου υποκειμενοποιείται και μάλιστα γίνεται εξαιρετικά ρευστή, δεδομένου ότι δύναται συν τω χρόνω να μεταβάλλεται. Δικαίως λοιπόν, ακόμα και από όσους υπερασπίζονται τα δικαιώματα των ομοφυλοφίλων, εκφράζονται οι εξής σκέψεις: «Αν το φύλο είναι τόσο ρευστό όσο ορίζει η *queer* θεωρία, σίγουρα δεν υπάρχει καμία ανάγκη γραφειοκρατικής κατοχύρωσής του. Η εύκολη και πρόχειρη απάντηση σε όλα αυτά από εκείνους που θέλουν να προβάλλουν ένα ανεκτικό προφίλ χωρίς να έχουν κάνει τον κόπο να διαβάσουν το νομοσχέδιο, είναι ότι ο καθένας έχει δικαίωμα να ορίζει τον εαυτό του όπως θέλει αφού αυτό δεν επηρεάζει κανέναν άλλο. Όμως η ταυτότητα δεν είναι ιδιωτικό αλλά δημόσιο έγγραφο και όσα αναγράφονται σε αυτήν δεν επηρεάζουν μόνο το ίδιο το άτομο, αλλά και τη σχέση του με την πολιτεία και τις συναλλαγές με τους υπόλοιπους συμπολίτες του. [...] Επίδοξος πολιτικός αρχηγός δήλωσε τις προάλλες ότι στο θέμα της αλλαγής φύλου «θα ψηφίσει ό,τι έρχεται από την Ευρώπη» λες και πρόκειται για το ...μνημόνιο. Όμως όπως είδαμε, δεν υπάρχει κάτι ενιαίο που ισχύει σε όλη την Ευρώπη (στη Γερμανία π.χ. δεν υπάρχει καν η δυνατότητα να αλλάξει κανείς φύλο χωρίς επέμβαση, αν και αυτό έχει κριθεί αντισυνταγματικό). Αυτό που

⁴ Βλ. υποσημ. 2.

υπάρχει είναι ένας διεθνοποιημένος ιστός ακτιβιστικών οργανώσεων που βαθμολογεί τη συμμόρφωση των κυβερνήσεων σε διάφορα “προαπαιτούμενα”. Δουλειά των πολιτικών κομμάτων δεν είναι να ακολουθούν τυφλά οτιδήποτε ορίζεται ως “προοδευτικό” από μία κυβέρνηση συγκεκριμένου ιδεολογικού προφίλ. Αλλά να επεξεργάζονται δικές τους προτάσεις που να προστατεύουν τόσο τα δικαιώματα του ατόμου όσο και την ευνομούμενη λειτουργία της πολιτείας»⁵.

Τίθεται, λοιπόν το ερώτημα: ο νόμος που ψηφίστηκε εξασφαλίζει τα δικαιώματα των gay/τρανς πολιτών; Και ναι και όχι· διαχωρίζει, βέβαια, το βιολογικό φύλο από την «ταυτότητα φύλου», δηλαδή από τον τρόπο που ο καθένας, υποκειμενικά, απαντά στο ερώτημα «τί είμαι;»· δέχεται ως στοιχείο της προσωπικότητας του ανθρώπου τόσο το βιολογικό φύλο όσο και την «ταυτότητα φύλου»· όμως, δέχεται το δικαίωμα του σεβασμού της προσωπικότητας του ατόμου με βάση τα χαρακτηριστικά του φύλου του (δηλαδή τα βιολογικά, χρωμοσωμικά και ανατομικά του χαρακτηριστικά, πρωτογενή και δευτερογενή), και στην ουσία δεν εκχωρεί το δικαίωμα του σεβασμού της «ταυτότητας του φύλου», της υποκειμενικής δηλαδή αυτο-εικόνας του ατόμου. Επιπλέον, δίνει το δικαίωμα «διόρθωσης του καταχωρισμένου φύλου», λες και πρόκειται περί γραφειοκρατικού λάθους, αφού πρώτα, σιωπηρά, ταυτίζει την «ταυτότητα φύλου» με την αναγραφή του (βιολογικού) φύλου στην ταυτότητα (ενώ θα μπορούσε να κάνει σαφή διάκριση ανάμεσα στο φύλο και στο γένος, κατά τα διεθνή καθεστηκότα), και περιβάλλει όλη αυτή την δημόσια λειτουργία, και όποια άλλη απορρέει από αυτή, με το πέπλο της μυστικότητας. Κατά συνέπεια, το βασικότερο αίτημα, αυτό δηλαδή του σεβασμού της προσωπικότητας του ανθρώπου στο σύνολό της, δεν διασφαλίζεται· αντίθετα, αποδομείται τεχνηέντως το ανθρώπινο πρόσωπο, υπό την επίφαση της εξασφάλισης μιας ληξιαρχικής «διόρθωσης του καταχωρισμένου φύλου», μιας που όπως ρητά διασαφηνίζεται στον νόμο, για το κράτος τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις κάθε

⁵ http://www.athensvoice.gr/politics/374672_allagi-fyloy-arpa-kolla. Για τον λόγο αυτό, δεν διστάζουν, με αφορμή κάποιες άλλες κυβερνητικές επιλογές που αφορούν στα δικαιώματα των ομοφυλοφίλων, τρανς κλπ, να διατυπώσουν την άποψη ότι «Τα όσα συμβαίνουν πάντως είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτικά των προθέσεων του κυβερνώντος κόμματος που εργαλειοποιεί τα ΛΟΑΔ δικαιώματα ώστε να τα χρησιμοποιεί όποτε τα χρειάζεται ως “τσόντα” στα πλαίσια της προώθησης μιας δήθεν “δικαιωματικής”, αλλά στην πραγματικότητα ξεκάθαρα ιδεολογικής, ατζέντας. Η οποία όμως ούτε αφορά, ούτε βρίσκει απαραίτητα σύμφωνους όλους τους ομοφυλόφιλους, αμφί και τρανς πολίτες». http://gayrightsgreece.blogspot.gr/2015/11/blog-post_23.html

πολίτη κρίνονται με βάση τον ΑΦΜ, τον ΑΜΚΑ και το φύλο όπως πρωτογενώς είχε δηλωθεί.

Επομένως, δεν θα ήταν άτοπο να πούμε ότι ο νόμος, για τον οποίο τόσος θόρυβος έγινε, στην καλύτερη των περιπτώσεων προσέφερε ένα φύλλο συκής, για να μεταχειριστώ μια βιβλική φράση, και μάλλον περισσότερα προβλήματα θα δημιουργήσει από αυτά που φαίνεται ότι επιλύει. Και τούτο, γιατί η ασυμφωνία ανάμεσα στο βιολογικό φύλο και στον τρόπο που το άτομο βιώνει το φύλο του, ή, όπως το έχουν ονομάσει οι ψυχολόγοι, η «δυσφορία φύλου», δεν είναι τίποτε άλλο από μια εσωτερική πάλη του ανθρώπου που πολλές φορές την βιώνει εντονότατα και οδυνηρά· και στην προσπάθειά του να ειρηνεύσει, απαιτεί από το κοινωνικό του περιβάλλον την ανοχή και την αποδοχή, δηλαδή το ελάχιστο της αγάπης. Και συμβαίνει συχνά να το απαιτεί με τρόπο άκομψο ή ακόμα και επιθετικό, όμως πώς μπορούμε να έχουμε την αξίωση, από κάποιον που πονάει, να κάνει νηφάλιες σκεψεις; Πολύ δε περισσότερο όταν έχει μάθει, από τους τρόπους ημών των χριστιανών, ότι ο Θεός είναι επικριτικός, τιμωρός και απαιτητικός;

Ο Χριστός, όμως, δεν μάς δίδαξε έτσι· δεν ήλθε να κρίνει τον κόσμο, αλλά να τον σώσει. Και τον τελώνη δέχτηκε, και την πόρνη και τον ληστή. Και όταν χρειάστηκε να ελέγξει την Σαμαρείτιδα, το έκανε με τρόπο ευγενικό. Είδε, σε κάθε περίπτωση, τον πόνο και την ταπείνωση του πλάσματός του και δεν εξουθένωσε κανέναν· και στη μια περίπτωση είπε “ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι”, ενώ στην άλλη “πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε”. Κάλεσε δε κοντά του όποιον επιθυμεί να τον ακολουθήσει. Μάλιστα δε, μάς είπε ρητά να μην κρίνουμε κανέναν, για να μην κριθούμε, και ότι με όποιο μέτρο κρίνουμε θα κριθούμε. Μάς είπε, επίσης, να συγχωρούμε τα παραπτώματα των ανθρώπων, κι έτσι θα συγχωρεθούν και τα δικά μας παραπτώματα. Γιατί, τελικά, κανείς δεν είναι αναμάρτητος και απαλλαγμένος από πάθη. Και όλα τα πάθη τα γεννά ο εγωισμός και η μακράν του Θεού επιθυμία. Ή, μήπως, αγνοούμε ότι ο νεωτερικός άνθρωπος εξόρισε τον Θεό, πρώτα από την δημόσια στην ιδιωτική σφαίρα και μετά εντελώς έξω από την ζωή του; Γιατί, αν εξετάσουμε σοβαρά την δική μας βιοτή, θα διαπιστώσουμε ότι θρησκεύουμε μόνο όταν βρισκόμαστε στην εκκλησία (και αυτό πάλι συζητήσιμο είναι) και μόλις βγούμε από τον ναό, δεν διαφέρουμε σε τίποτα από τους λοιπούς των ανθρώπων, που είναι άρπαγες, κλέφτες, ψεύτες, κόλακες, ιδιοτελείς, εγωιστές, φίλαντοι και τα λοιπά. Εκτός κι αν πιστεύουμε

ότι οι χριστιανοί δεν αμαρτάνουν, δεν μοιχεύουν, δεν πορνεύουν, δεν φονεύουν τα αγέννητα παιδιά τους. Ή, μήπως, έχουμε την εντύπωση ότι οι τριακόσιες χιλιάδες και πλέον εκτρώσεις το χρόνο στην πατρίδα μας - και αυτός είναι ο επίσημος αριθμός - γίνονται μόνο από μή χριστιανούς; Ας μην τρέφουμε αυταπάτες. Ακόμα και ο πιο καλός χριστιανός, όταν θελήσει να ενεργήσει αψηφώντας τον Θεό, το κάνει και μάλιστα εφευρίσκει μύριες δικαιολογίες για να υποστηρίξει το θέλημά του.

Και μιας που μιλάμε για θέλημα, η queer θεωρία, όπως ακροθιγώς την είδαμε, στην ουσία αποτελεί μία ακραία έξαρση του νεωτερικού ανθρώπου, όπου δεν υπάρχει πια Θεός, ούτε φύση, αλλά το υποκειμενικό θέλημα, δηλαδή το Εγώ. Έτσι, τοποθετεί την σεξουαλικότητα και την έννοια του φύλου έξω από τις επιλογές της φύσης· με συνέπεια, άθελά της ίσως, να αποδομεί το επιχείρημα που λέει ότι υπάρχουν άνθρωποι που γεννιούνται με σεξουαλική προδιάθεση διαφορετική από την συνηθισμένη για κάποιο συγκεκριμένο φύλο. Η θεωρία αυτή λέει ότι δεν έχει σημασία τί γεννήθηκε κανείς, άνδρας, γυναίκα, με γυναικομαστία ή ερμαφρόδιτος, αλλά το ουσιώδες είναι ο τρόπος με τον οποίο το υποκείμενο αντιλαμβάνεται τον εαυτό του, εν προκειμένω το φύλο του, και ο τρόπος με τον οποίο θέλει να απολαμβάνει την ευχαρίστηση της σεξουαλικής επαφής. Και για να δούμε ότι η κατάσταση αυτή δεν είναι καινούρια αλλά παμπάλαια, και μάλιστα προέρχεται από την άρνηση του Θεού, αξίζει να διαβάσουμε κάποια αποσπασματα από το υπόμνημα του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου στην προς Ρωμαίους επιστολή, όπου ο απόστολος Παύλος ομιλεί για τους ανθρώπους που, ενώ γνωρίζουν την αλήθεια, επιλέγουν τα έργα της αδικίας. Δηλαδή, όσα θα ακούσουμε παρακάτω δεν αφορούν εκείνους που δεν γνωρίζουν τον Θεό, αλλά πρωτίστως εμάς, που ενώ γνωρίζουμε την αλήθεια, επιμένουμε να αμαρτάνουμε· και δευτερευόντως, αφορούν σε όσους έστρεψαν την προσοχή τους στα είδωλα ή απέρριψαν την αλήθεια του Θεού.

«Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας. αἱ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες⁶». Όλα, βέβαια, τα πάθη είναι άτιμα, μάλιστα δε η μανία για τους άνδρες· γιατί με τα αμαρ-

⁶ Ρωμ. 1, 26-27.

τήματα πάσχει η ψυχή περισσότερο από ό,τι το σώμα με τις ασθένειες. Βλέπε πώς τούς αποστερεί κάθε συγγνώμης, όταν λέει για τις μεν γυναίκες ότι “μετήλλαξαν τήν φυσικήν χρήσιν”· γιατί δεν μπορεί κανείς να πει ότι ήλθαν σε αυτό επειδή εμποδίστηκαν από την νόμιμη μίξη, ούτε ότι επειδή δεν είχαν άλλο τρόπο να εκπληρώσουν την επιθυμία, εξώκειλαν σε τούτη την αλλόκοτη λύσσα. Διότι το “μετήλλαξαν” αφορά σε κάτι που έχουμε, όπως ακριβώς και όταν αναφερόταν στην πίστη είπε ότι “μετήλλαξαν τήν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει”. Για δε τους άνδρες πάλι με άλλο τρόπο το ίδιο δήλωσε, λέγοντας ότι “άφησαν την φυσική χρήση για την γυναικεία”. Και όπως εκείνες, έτσι και αυτούς αποξενώνει από κάθε απολογία, κατηγορώντας τους ότι, όχι μόνο είχαν απόλαυση, και αφού την άφησαν ήλθαν σε άλλη, αλλά ότι αφού ατίμασαν την κατά φύσιν, ήλθαν στην παρά φύσιν. Είναι δυσκολώτερα και πιο αηδιαστικά τα παρά φύσιν, ώστε θα μπορούσαμε να πούμε ότι δεν έχουν καμιά ηδονή· γιατί η γνήσια ηδονή είναι η κατά φύσιν· αλλά όταν ο Θεός απουσιάσει, όλα γίνονται άνω – κάτω. [...] και τίθεται εδώ η κατά φύσιν ηδονή, την οποία είχαν την δυνατότητα να απολαύσουν με κάθε ελευθερία και με περισσή ευφροσύνη, απαλλαγμένοι από κάθε ντροπή· αλλά δεν θέλησαν. Και εξαιτίας αυτού βρίσκονται έξω από κάθε συγγνώμη, επειδή διέπραξαν ύβρη στην ίδια την φύση και το πιο ατιμωτικό, όταν και οι γυναίκες επιθυμούν αυτές τις μίξεις, για τις οποίες θα έπρεπε να ντρέπονται οι άνδρες. [...] Παρατήρησε με ποιόν τρόπο χρησιμοποιεί εμφαντικά τις λέξεις. Γιατί δεν είπε ότι ερωτεύτηκαν και επεθύμησαν ο ένας τον άλλο, αλλά ότι κατακάηκαν από την όρεξή τους ο ένας για τον άλλο. Βλέπεις, ότι από την πλεονεξία προέρχεται το άπαν της επιθυμίας, όταν δεν ανέχεται να παραμένει μέσα στα δικά της όρια; Διότι κάθε τι που υπερβαίνει τους νόμους που έθεσε ο Θεός, επιθυμεί τα αλλόκοτα και όχι τα νενομισμένα. Και όπως ακριβώς συχνά πολλοί, αφού αφήσουν κατά μέρος την επιθυμία για τις τροφές, προσθέτουν στην τροφή τους χόμα και μικρές πέτρες, και άλλοι κυριευμένοι από σφοδρή δίψα, πολλές φορές επιθυμούν τα λασπόνερα· έτσι κι εκείνοι ξεβράστηκαν στον παράνομο τούτο έρωτα. Κι αν αναρωτιέσαι, από πού προέρχεται αυτή η επίταση της επιθυμίας; Από την εγκατάλειψη του Θεού. Και η εγκατάλειψη του Θεού από πού; Από την ανομία αυτών που τον άφησαν· άνδρες σε άνδρες κατεργαζόμενοι την ασχημοσύνη.

Και μη νομίσεις, επειδή άκουσες τη λέξη “έξεκαύθησαν”, ότι το νόσημα αυτό αφορά μόνο στην επιθυμία· γιατί είναι και το πλεόνασμα της ραθυμίας τους, η οποία άναψε και την επιθυμία. Γι αυτό δεν είπε “παρασυρμένοι” ή “έξωθημένοι”, όπως λέει αλλού, αλλά τί; Κατεργαζόμενοι. Έκαναν έργο τους την αμαρτία, και όχι απλώς έργο, αλλά και περισπούδαστο. Και δεν είπε “επιθυμία”, αλλά ασχημοσύνη, κυρίως· γιατί και την φύση ντρόπιασαν και τους νόμους επάτησαν. Και βλέπε πόση πολλή σύγχυση παράγεται και από τα δύο μέρη. Διότι όχι μόνο η κεφαλή κάτω βρέθηκε, αλλά και τα πόδια επάνω, και εχθροί του εαυτού τους και αναμεταξύ τους έγιναν, εισάγοντας κάποια επικίνδυνη μάχη, και πιο παράνομη από κάθε εμφύλιο πόλεμο και πολυσχιδή και ποικίλη. Και διότι σε τέσσερα κενά και παράνομα είδη διέσχισαν αυτήν· γιατί δεν ήταν διπλός και τριπλός, αλλά και τετραπλός αυτός ο πόλεμος. Παρατήρησε λοιπόν: έπρεπε οι δύο να είναι ένα, ο άνδρας και η γυναίκα λέω· γιατί λέει: “έσονται οί δύο εις σάρκα μίαν”⁷. Και το πραγματοποιούσε αυτό η επιθυμία της ερωτικής επαφής, και συνένωνε τα γένη μεταξύ τους. Αυτή την επιθυμία, αφού την αναίρεσε ο διάβολος και την διοχέτευσε σε έτερο τρόπο, απέσχισε έτσι τα γένη το ένα από το άλλο, και έκανε το ένα δύο μέρη, αντίθετα με τον νόμο του Θεού. Γιατί ο μεν (Θεός) λέει να είναι οι δύο μία σάρκα, ο δε (διάβολος) την μία έσχισε στα δύο. Ιδού ένας πόλεμος. Πάλι αυτά τα δύο μέρη εξώθησε σε πόλεμο και προς τον εαυτό τους και το ένα ενάντια στο άλλο· και οι μεν γυναίκες δεν έβριζαν μόνο τους άνδρες, αλλά και τις γυναίκες πάλι, οι δε άνδρες ορθώνονταν ο ένας εναντίον του άλλου και κατά του γυναικείου γένους, σαν να μάχονταν στο σκοτάδι. Είδες δεύτερο και τρίτο πόλεμο, και τέταρτο και πέμπτο; Υπάρχει κι άλλος· γιατί μετά από τα παραπάνω, παρανόμησαν και στην ίδια τη φύση. Και επειδή γνωρίζει ο διάβολος ότι συνδέει τα δύο γένη περισσότερο από ο,τιδήποτε άλλο ετούτη η επιθυμία, φρόντισε επιμελώς να διακόψει τον δεσμό, ώστε να αφανίσει το ανθρώπινο γένος όχι μόνο με την έλλειψη απογόνων, αλλά και με τον αναμεταξύ των ανθρώπων πόλεμο και ανταρσία. [...] Και αν δεν αντιλαμβάνονται το μέγεθος του κακού, αλλά αισθάνονται ηδονή, μη θαυμάζεις. [...] και για να δείξω με πιο σαφή τρόπο την ύβρη, ανεχτείτε μου ακόμη ένα παράδειγμα: Εάν κάποιος καταδίκασε μία παρθένα να είναι κλεισμένη σε ένα δωμάτιο και να συνου-

⁷ Γεν. 2, 24.

σιάζεται με άλογα ζώα, κι έπειτα εκείνη ένιωθε ηδονή από αυτή την πράξη, δεν θά ήταν πιο πολύ άξια δακρύων, όχι επειδή δεν μπορούσε να απαλλαγεί από αυτή την αρρώστια αλλά επειδή δεν είχε συναίσθηση της νόσου; Είναι σε όλους φανερό. Εάν εκείνο είναι φοβερό, ούτε ετούτο είναι υποδεέστερο εκείνου· γιατί είναι ελεεινότερο να ατιμάζεται κανείς από τους οικείους, παρά από τους ξένους. [...] Δεν υπάρχει πιο παράλογο και πιο επικίνδυνο πράγμα από αυτή την ύβρη. Γιατί, αν ο Παύλος ομιλών περί της πορνείας έλεγε ότι όποιο αμάρτημα και να κάνει ο άνθρωπος, είναι έξω από το σώμα· ενώ αυτός που πορνεύει στο ίδιο του το σώμα αμαρτάνει, τί θα μπορούσαμε να πούμε για ετούτη την μανία, η οποία είναι αρρήτως χειρότερη από την πορνεία; Γιατί δεν λέω μόνο αυτό, ότι δηλαδή έγινες γυναίκα, αλλά και ότι έπαψες να είσαι άνδρας· και ούτε μετάλλαξες την φύση σου, ούτε εκείνη που είχες διατήρησες, αλλά κοινός έγινες προδότης και των δύο, άξιος να απωθείσαι και από άνδρες και από γυναίκες, καθότι αδίκησες και τα δύο γένη. [...] Από πού, λοιπόν, γεννήθηκαν αυτά τα κακά; Από την τρυφή, από την άγνοια του Θεού· γιατί όταν εκβάλουμε τον φόβο του Θεού, όλα τα κακά έπονται.

Για να μη συμβεί, λοιπόν, τούτο, ας έχουμε ακέραιο μπροστά στα μάτια μας τον φόβο του Θεού. Διότι τίποτα, μα τίποτα, δεν αφανίζει τον άνθρωπο, όπως το να ξεπέσει από αυτή την άγκυρα· όπως ακριβώς τίποτα δεν τον σώζει, όπως το να προσβλέπει συνέχεια εκεί. Γιατί, αν έχουμε ενώπιόν μας κάποιον άνθρωπο, γινόμαστε πιο τεμπέληδες για τα αμαρτήματα, και πολλές φορές μάλιστα ντρεπόμενοι τους υπαλλήλους μας που είναι επεικέστεροι, δεν πράττουμε τίποτα το άτοπο, βάλε με το μυαλό σου πόση θα απολαύσουμε ασφάλεια, όταν έχουμε τον Θεό προ οφθαλμών. Γιατί δεν υπάρχει περίπτωση να μάς επιτεθεί ο διάβολος όταν είμαστε έτσι διακείμενοι, δηλαδή να κοπιάσει χωρίς αποτέλεσμα· αν όμως μάς δει να περιπλανιόμαστε έξω και χωρίς χαλινάρι, παίρνοντας την αρχή από εμάς, θα μπορέσει να μας σύρει σαν βόδια παντού»⁸.

Υπενθυμίζω και πάλι ότι τα λόγια αυτά απευθύνονται στους πιστούς, δεν βγήκε να τα πει ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος στην πλατεία, αλλά τα ξεστόμισε από τον άμβωνα· κι επειδή ο σκοπός του είναι να προφυλάξει τους πιστούς από τους πειρασμούς, γι αυτό και χρωματί-

⁸ PG 60.415 εξ.

ζει τον λόγο του έντονα. Και το τονίζω πάλι αυτό, ώστε να συνειδητοποιήσουμε, πρώτον, ότι τα λόγια αυτά ειπώθηκαν για εμάς, όχι «για τους άλλους»· δεύτερο, ότι δεν υπάρχει πνευματική ασθένεια η οποία να μην προσβάλλει πρώτα τους χριστιανούς· τρίτο, για να μην κατακρίνουμε κανέναν, όσο αμαρτωλός κι αν νομίζουμε ότι είναι· και τέταρτο, για να είμαστε πάντοτε σε νήψη, δηλαδή σε εγρήγορση πνευματική, και να διατηρούμε στην καρδιά μας αδιάλειπτη την μνήμη του Θεού, ώστε εάν ενσκήψει και σε εμάς παραπλήσιος πειρασμός, να σταθούμε σώοι από τις προσβολές του εχθρού.

Και για να μη νομίζουμε ότι είμαστε καλύτεροι των άλλων, επειδή δεν έχουμε πέσει στα παραπάνω αμαρτήματα, ακούστε τί άλλο λέει ο απόστολος Παύλος αμέσως μετά: *«Καὶ καθὼς οὐκ ἔδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας, ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὕβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας· οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσὶν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσι. Διὸ ἀναπόλόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε, πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε, ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει;»*⁹. Και συνεχίζει, απευθυνόμενος σε όσους σπεύδουμε να παρατήσουμε τους επικριτές και τους δασκάλους των άλλων, λέγοντας: *«ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδῶλα ἱεροσυλεῖς; ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις; τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται»*¹⁰.

Θα μπορούσαμε να πούμε πάρα πολλά για το θέμα της κατακρίσεως του πλησίον· αυτό όμως απαιτεί χρόνο, και πολύ φοβούμαι ότι σάς

⁹ Ρωμ. 1,28 – 2,4.

¹⁰ Ρωμ. 2,21-24.

έχω ήδη κουράσει. Εξάλλου νομίζω ότι όσα ήδη ειπώθηκαν είναι αρκετά για τις ανάγκες του θέματος που μελετούμε. Επειδή, όμως, πολλοί ίσως ήδη έχουν αναρωτηθεί «μα καλά, δεν θα ελέγξουμε την αμαρτία, όπως λέει ο Απόστολος;», είναι ανάγκη να διευκρινίσουμε τα εξής: ότι, όπως ακροθιγώς είδαμε, ούτε ο Χριστός, ούτε το Ευαγγέλιο, ούτε πάλι οι Πατέρες της Εκκλησίας απευθύνονται στους «αμαρτωλούς» λέγοντάς τους ότι «αυτό που κάνεις είναι αμαρτία και θα πας στην κόλαση», ή τα παρόμοια· αυτού του είδους η κατήχηση, εάν και εφ' όσον χρειάζεται, είναι έργο των Πνευματικών και απευθύνεται με διάκριση προς εκείνους που ήδη έχουν εισέλθει σε μια πορεία μετανοίας και επίγνωσης του Θεού. Και πάλι, δεν συμπεριλαμβάνει απειλές, αλλά νουθετεί, συμβουλεύει, παρακαλεί. Επιπροσθέτως δε, ότι ο έλεγχος της αμαρτίας δεν γίνεται με τα λόγια, αλλά υπό το φως της δικής μας βιοτής και συμπεριφοράς, όταν, βέβαια, συμφωνεί με το θέλημα του Θεού. Επομένως, όταν αντί να επιδιώκουμε να βαστάζουμε τα βάρη αλλήλων, εμείς εξουθενώνουμε φραστικά τους αδελφούς μας, αλήθεια, είναι δυνατόν κανείς να νιώσει ότι ο Θεός αγάπη εστί; Εάν όμως η δική μας συμπεριφορά είναι μεστή αγάπης και συμπαθείας προς τον πάσχοντα αδελφό μας, τότε η καρδιά του θα ζεσταθεί από τη δική μας συμπεριφορά και σταδιακά θα αισθανθεί ότι ο Θεός είναι μακρόθυμος και φιλόανθρωπος και ελεήμων. Και αν έχει την παραμικρή αγαθή προαίρεση, ξέρει ο Θεός να τον οδηγήσει εις επίγνωσιν αληθείας.

Στην ορθόδοξη διδασκαλία και πρακτική, ουδείς έχει το δικαίωμα να κινεί το δάχτυλο στον αδελφό του· και αδελφός είναι ο κάθε άνθρωπος, χωρίς ουδεμία εξαίρεση. Αυτή η τάση είναι προϊόν της προτεσταντικής θεώρησης του κόσμου, που ως φιλοσοφικό σύστημα διαποτίζει κάθε πτυχή του σύγχρονου δυτικού πολιτισμού, από την θρησκευτική πρακτική μέχρι την πολιτική, την οικονομία και αυτήν ακόμα την άθρη διανόηση. Ο ηθικισμός (ή, αλλιώς, πουριτανισμός), είναι παιδί της προτεσταντικής σκέψης, κατασκευάζει ανθρώπους «καθώς πρέπει», δηλαδή φαρισαίους· οι οποίοι, μεθυσμένοι από την αυτοδικαίωση, αναλαμβάνουν αυτόκλητα τον ρόλο του κριτή και του τιμωρού των «αμαρτωλών» και των «ανήθικων». Δείτε, για παράδειγμα, τον τρόπο που φέρεται η προτεσταντική δύση στο «αμάρτημα» του χρέους της πατρίδας μας, επιβάλλοντας επαχθή μέτρα, τα οποία η ίδια εν πολλοίς απορρίπτει για τον εαυτό της, όπως η ιδιωτικοποίηση της ενέργειας και των φυσικών πόρων (νερό, λιγνίτης κλπ). Δείτε επίσης και το χαράτσι, στον λογαριασμό του ρεύματος, για τις εκπομπές ρύπων διοξειδίου του άν-

θρακα: ρυπαίνεις; θα πληρώσεις και όλα καλά· δεν έχει σημασία που συνεχίζεις να ρυπαίνεις, αρκεί να έχεις να πληρώνεις, ώστε να κερδαίνουν οι επιτήδαιοι που αγοράζουν και πωλούν αέρα κοπανιστό στα διεθνή χρηματιστήρια. Αν αυτό δεν είναι σχωροχάρτι και μέγιστη υποκρισία, τότε τί είναι; Και μη νομίζετε ότι αυτά τα κατέβασα από το μυαλό μου, τα έχουν επισημάνει, με διάφορες παραλλαγές, πολλοί σύγχρονοι στοχαστές¹¹.

Το ίδιο ισχύει, εξάλλου, και με τον τρόπο που αντιμετωπίζουμε τα παιδιά μας, τα φυσικά ή τα πνευματικά. Αγνοούμε, μήπως, ότι, όταν ο γονιός λέει στο παιδί του «κάνε αυτό για να σε αγαπάει ο Χριστούλης» ή «μη κάνεις εκείνο, γιατί θα σε τιμωρήσει ο Θεός», ή «θα πέσει φωτιά να μάς κάψει», το μόνο που καλλιεργούμε είναι ένας Θεός επαχθής, ξένος ως προς το Ευαγγέλιο και την Ορθόδοξη διδασκαλία, και διά τούτο απεχθής και μισητός; Αλήθεια, σε τί οικοδομεί μια τέτοια οπτική; ή σε τί ωφελεί, πέρα από μια ψευδαίσθηση αυτοδικαίωσης; Μήπως αγάπησε ποτέ κανείς τους λιθοβολιστές του; Υπάρχει περίπτωση, εξαπολύοντας τέτοιου είδους απειλές σε οποιονδήποτε θεωρούμε ως «αμαρτωλό», συμπεριλαμβανομένων των ομοφυλόφιλων, τρανς κλπ, να έλθουν σε συναίσθηση ή σε μετάνοια; Η οργή και η οξύτητα προς τους αδελφούς μας το μόνο που αποδεικνύει είναι τη δική μας ασυναισθησία και αμετανοησία.

Και μιάς που μιλάμε για μετάνοια, είναι σημαντικό να διευκρινίσουμε πως άλλο είναι η μεταμέλεια, δηλαδή η συναίσθηση ότι έχουμε διαπράξει κάποιο λάθος, και άλλο η μετάνοια, η οποία σημαίνει μεταστροφή του νου. Μετάνοια είναι η απόφαση να μην διαπράξουμε το ίδιο σφάλμα, μετάνοια όμως είναι και η εντολή της αγάπης προς τους εχθρούς μας διότι η αγάπη για την οποία ομιλεί το Ευαγγέλιο δεν είναι συναίσθημα, αλλά απόφαση και τρόπος του ζην. Μετάνοια συνιστά για τον κάθε λογής ταλαιπωρημένο από τις τρικυμίες του βίου ακόμα και η συναίσθηση ότι ο Θεός μάς αγαπά απροϋπόθετα, ότι δεν ήλθε για

¹¹ Πρβλ.: «Ο άνθρωπος μπορεί να κραύγασε (Νίτσε) ότι ο θεός είναι νεκρός, μπορεί να ξεπέρασε τη θεοκρατία και να τοποθέτησε στη θέση της τον άνθρωπο, παρ' όλα αυτά έδωσε στον εαυτό του απεριόριστα δικαιώματα και εξουσίες που υπερέβαλλαν το μέτρον και κατέληξε, χωρίς ίσως να το συνειδητοποιήσει, στην εγκαθίδρυση μιας νέας θεολογίας, της οικονομίας. Μια θεολογία την οποία ασπάζονται όχι οι κοινωνίες αυτή τη φορά αλλά -παράδοξο;- οι εξουσίες. Σε αυτήν την πλάνη παγιδεύτηκαν ακόμη και τα μεγαλύτερα μυαλά της ανθρωπότητας, ο Καρλ Μαρξ λόγου χάριν, που ομολογουμένως, επέδειξε αξιομνημόνευτη επιστημονικότητα στο θέμα της οικονομικής οργάνωσης της σκέψης των κοινωνιών». <http://www.efsyn.gr/arthro/i-thriskeia-tis-anaptyxis-kai-tis-proodoy>

να μάς κρίνει αλλά για να μάς σώσει, για να σηκώσει το δικό μας βάρος, όποιο κι αν είναι αυτό.

Ας μην αξιώνουμε, επομένως, από κανέναν να είναι τέλειος, παρκετός από τον εαυτό μας. Ας μην είμαστε αυστηροί με κανέναν, παρκετός όταν πρόκειται να ζυγιάσουμε τις δικές μας πράξεις, επιθυμίες και κρυφούς λογισμούς. Ας μη βλέπουμε την ακίδα στο μάτι του άλλου, ενώ αλλοιθωρίζουμε από το καδρόνι που βρίσκεται καρφωμένο στο δικό μας. Ας μην αφωρίζουμε κανέναν, γιατί δεν είμαστε καρδιογνώστες. Ας μη χύνουμε κροκοδείλια δάκρυα για τα δεινά των άλλων· απεναντίας, ας χύνουμε θερμά δάκρυα μετανοίας και εξομολογήσεως για την δική μας κατάντια, για τα δικά μας σφάλματα· και ας παρακαλούμε τον Κύριο, νύχτα και ημέρα, να ελεεί και να διορθώνει πρώτα εμάς κι έπειτα τον κόσμο όλο. Γιατί δεν είμαστε σωτήρες κανενός, ούτε του ίδιου μας του εαυτού. Ας μη γινόμαστε αιτία, με τα έργα και με τα λόγια μας, να λαιδορείται και να συκοφαντείται ο Θεός. Και ας είμαστε επεικεείς και προσηνεείς προς πάντας, γενόμενοι φιλόανθρωποι, δηλαδή αγαπώντας κάθε άνθρωπο, κάθε ξένο, κάθε «παράξενο» ή «αμαρτωλό». Αυτά όλα, συνιστούν αληθινή μετάνοια και εν Χριστώ ζωή.

Άφησα για το τέλος μία αξιοσημείωτη ρήση του Χριστού: «εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω»¹². Οι πρώτοι και οι δεύτεροι δεν είναι αξιοκατάκριτοι· αντίθετα, έχουμε παραδείγματα αγίων που είτε γεννήθηκαν έτσι, είτε ευνουχίστηκαν από τους ανθρώπους, και αναμφίβολα χλευάστηκαν, περιφρονήθηκαν και είχαν, ως άνθρωποι, ερωτικές επιθυμίες και κάθε λογής πειρασμούς· και, προφανώς, διέθεταν πίστη, μετάνοια και φόβο Θεού, γιαυτό και ο Θεός τούς αξίωσε των επουρανίων αγαθών. Όσοι ανήκουν στην τρίτη κατηγορία, όχι μόνο δεν είναι αξιοκατάκριτοι, αλλά κατόρθωσαν μέγιστο άθλο· γι αυτό και ο Χριστός προσκαλεί όσους δύνανται να πραγματοποιήσουν τέτοιο κατόρθωμα, όχι βέβαια εξαιτίας της δικής τους δύναμης, αλλά επειδή αποτελεί δώρο του Θεού. Μη νομίζετε ότι αυτοευνουχίστηκαν, ότι δηλαδή επενέβησαν στη φύση και ακρωτηρίασαν το σώμα τους, προκειμένου να αποφύγουν τους πειρασμούς· κάτι τέτοιο αποτελεί ύβρη προς τον Δημιουργό και για τον λόγο αυτό είναι αξιοκατάκριτο. Αλλά πρόκειται για τους ανθρώπους εκείνους που από τα πρώτα ακόμα χρόνια του χριστιανισμού

¹² Ματθ. 19,12.

αντιλήφθηκαν ότι η σεξουαλική επιθυμία είναι μια φυσική ροπή του ανθρώπου, η οποία δεν αποτελεί ένστικτο αλλά κατευθύνεται και προσανατολίζεται, ανάλογα με την ανθρώπινη βούληση, και μάλιστα όχι μόνο στα κατά φύσιν ή στα παρά φύσιν, αλλά και σε αυτή την υπέρβαση της φυσικής επιθυμίας· όχι από αποστροφή προς τον άνθρωπο ή από μίσος προς τον έρωτα, αλλά εξαιτίας της πύρωσης από έρωτα προς τον Θεό και προς όλους τους ανθρώπους. Αυτοί είναι οι μοναχοί και οι μοναχές, οι εν σώματι άγγελοι, που αρνήθηκαν κάθε ανθρώπινη επιθυμία και κάθε ανθρώπινο δικαίωμα, σπίτια, δόξα, χρήματα, κτήματα, αναγνώριση, συγγενείς, γονείς, παιδιά, επίγειους και πρόσκαιρους έρωτες· όλα τα αρνήθηκαν για την αγάπη του Θεού, γι αυτό και επέλεξαν να ζουν έξω από τις πολιτείες, ώστε ούτε τον κόσμο να ενοχλούν, ούτε να παρενοχλούνται από τον κόσμο και από τα βιοτικά πράγματα. Αλλά υπήρξαν και ζευγάρια ανθρώπων, που συνέχισαν να ζουν στο σπίτι τους ασκούμενα στην προσευχή και στην μελέτη του Θεού, απέχοντας από κοινού από κάθε ερωτική συνεύρεση. Υπήρξαν, πάλι, και γυναίκες τόσο θαρραλέες, που όχι μόνο αγάπησαν την μοναχική ζωή, αλλά ντύθηκαν ρούχα ανδρικά και ως άνδρες, χωρίς να το ξέρει κανείς, έγιναν μοναχοί σε ανδρικό μοναστήρι· και από φθόνο του διαβόλου κατηγορήθηκαν ότι άφησαν έγγυο κάποιο κορίτσι· και όχι μόνο διώχτηκαν από το μοναστήρι, χωρίς να πουν τίποτα, αλλά και πρόθυμα ανέλαβαν την ανατροφή του παιδιού μέχρι την ημέρα που απήλθαν από τον μάταιο τούτο κόσμο και αποκαλύφθηκε η πάσα αλήθεια¹³.

Όλη αυτή η δισχιλιόχρονη πρακτική αποδεικνύει, συν τοις άλλοις, ότι η queer θεωρία στη βάση της είναι αληθής, όταν λέει ότι ο σεξουαλικός προσανατολισμός είναι αποτέλεσμα της βουλήσεως και της προαιρέσεως του κάθε ανθρώπου. Με μια ειδοποιό διαφορά: ότι η θεωρία αυτή αποσκοπεί να θεραπεύσει την αχαλίνωτη ερωτική επιθυμία, ενώ ο μοναχισμός (είπαμε, δεν χωρούν όλοι) προσβλέπει στην κατά Θεόν ηδονή και ευχαριστία. Και η απόσταση αυτή είναι όσο απέχει η γη από τον ουρανό.

Σάς ευχαριστώ για την υπομονή σας.

π. Χερουβείμ Βελέτζας

¹³ Τέτοιος υπήρξε ο βίος, για παράδειγμα, της Αγίας Θεοδώρας της εν Αλεξανδρεία, τον οποίο αξίζει κανείς να διαβάσει.